

Uusia innovaatioita, asiakasystävällisiä tiloja ja toiminnan uudelleen arviointia – EAHIL toi terveysalan kirjastot Suomeen

Kirsi Salmi

EAHIL (European Association for Health Information and Libraries) on eurooppalaisten lääke- ja terveystieteellisten kirjasto- ja tietopalveluammattilaisten kansainvälinen järjestö, jonka puitteissa alan kirjastot tapaavat konferensseissa kahden vuoden välein. Järjestön kansainvälinen konferenssi järjestettiin tämän vuoden kesäkuussa Helsingissä. Tapahtuman teemoissa korostuivat informaatioympäristön muutokset: uudet teknologiat, tilasuunnittelu sekä muuttuvan työnkuvan ja kirjastotyön uudet suunnat.

EAHIL-konferenssiin kokoontui 450 osanottajaa 38 eri maasta. Suomalaisia heistä oli 84. Finlandia-talo tarjosi hyvin organisoidulle tapahtumalle hyvät puitteet. Vaikka väkeä oli paljon, tungoksen tuntua ei tullut. Ohjelma oli niin runsas ja monipuolinen, ettei kaikkialle, minne olisin halunnut mennä, olisi edes ehtinyt.

Osallistuin ensikertalaisena EAHIL-konferenssiin. Osallistuminen oli siis tavallista helpompaa, vaikkakin elämäni ensimmäinen posteriesitys mietitytti hieman. Olen itse työskennellyt kirjastonhoitajana Kuopion yliopiston kirjastossa, KYSin lääke- ja terveystieteellisessä kirjastossa vuodesta 2007 lähtien. Tapasin konferenssissa monet alan kotimaiset kollegani, puhumattaakaan eurooppalaisista, ensi kertaa.

Konferenssin teemoina olivat virtuaaliset yhteisöt ja virtuaalikirjastot, uudet teknologiat ja sovellukset, markkinointi ja yhteistyö, terveystieto ja terveyden edistäminen, ammatillinen kehittyminen ja osaamisen jakaminen sekä näyttöön perustuva kirjasto- ja tietopalvelutyö. Kansainvälisinä pääpuhujina olivat Christine L. Borgman Yhdysvalloista, Anne Brice Britannian, Lotta Haglund Ruotsista, Oliver Obst Saksasta ja Heather Todd Australiasta.

Tapahtumassa pidettiin yli 50 muuta esitelmää ja esiteltiin 50 posteria, joiden aiheet liikkuivat hankintakonsortioista wiki-intranettiin, tiedon-

haun menetelmistä semanttisen webbiin ja sanastotyöstä mobiilipalveluihin. Oma posteriesitykseni kollegani kanssa, oli otsikolla *Personal professional development and skills transferring*. Esityksemme otettiin myös hyvin vastaan, sillä se palkittiin konferenssin parhaana posterina.

Syvämmän osaamisen tarve

Ammatillisen osaamisen kehittäminen on haastavaa ja vaativaa. Therese Svanberg Ruotsista kertoi kirjaston osallistumisesta terveydenhuollon menetelmien arviointiprosessiin. Yhteistyö Sahlgrenskan yliopiston sairaalan terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikön kanssa on tarjonnut uusia mahdollisuuksia.

Arviointityö on toisaalta myös edellyttänyt itseltä suurta aktiivisuutta ja halua ammatilliseen kehittymiseen. Vaikka työtehtävät ovat osittain samoja, on työnkuva laajentunut ja vaatinut syvempää paneutumista.

Työ on kuitenkin ollut palkitsevaa ja kirjaston status on noussut. Yhteistyön tuloksena on koettu, että kirjaston visio on myös saavutettu: ”*Hospital staff should look at the library as a natural partner in their daily work – clinically and during research and education*”. Kirjaston palvelut ja kompetenssi on tullut tunnistetuksi.

Esitys herätti pohtimaan myös omaa työtä ja sen kehittämistä. Asiakkaiden odotukset ja vaatimukset tuntuvat kasvavan. Kirjastosta, jos mistä, pitäisi löytyä relevantti vastaus tiedonhaun ongelmiin. Asiakkaat myös odottavat useammin, että sisältöihin pystyy ottamaan kantaa ja arvioimaan tietoa.

Perinteinenkin tietopalvelutyö hakee uusia uomia. ”Pelkkä” tieto tiedonlähteistä ja taito hakea niistä ei yksistään riitä. Oman ammattitaidon kehittäminen ja laajentaminen on suoranainen ehto.

Aktiivista markkinointia Web 2.0 palvelujen avulla

Erityisen suurella mielenkiinnolla seurasin konferenssissa esitettyjä eri kirjastojen web 2.0 – sovelluksia, joista oli tarjolla paljon innostavia esimerkkejä. Kuulin itse esimerkiksi ensimmäisen kerran konkreettisesti tasolla personoitavista aloitus-työkaluista.

Aidosti hyödylliseltä ja riittävän helppokäyttöiseltä vaikutti esimerkiksi Alankomaalaisen *Dorine Kieft-Wondergenin* esittelemä Netvibes, jota hän on soveltanut ja räätälöinyt kokoamaan asiakkaan tarvitsemat tiedonlähteet ym. nettilinkit yhteen. Toki vasta omakohtaisen kokemuksen kautta pystyy sanomaan, miten hyvin sovellus toimii.

Konferenssin mieleenpainuvimman esityksen piti Oliver Obst Saksasta, Münster Medical Librarysta. Hän toi osuvia faktoja esiin: Kirjasto on menettänyt monopoliasemansa informaation

jakajana, face-to-face-kontaktit ovat vähentyneet ja asiakkaat eivät enää erota kirjaston tarjoamia aineistoja netin ilmaistarjonnan joukosta.

Obstin esittelemät Münster Medical Libraryn markkinointikeinot olivat aktiiviset: kolme kertaa vuodessa ilmestyvä painettu lehti, blogi, toolbar, viikoittain ilmestyvä e-newsletter sekä wiki. Kirjasto tuo osaamisensa ja palvelunsa esille siellä, missä käyttäjät ovat.

Yleisemmällä tasolla jäin pohtimaan, löytyykö kirjastoista resursseja kokeilemaan uusia teknologioita ja tarjoamaan niistä koulutusta ja informaatiota. Katsotaanko se edes tarpeelliseksi, ennen kuin ne tunnustetaan laajamittaisemmin ”virallisiksi kirjastotyökaluiksi”? Lupaavia sovelluksia pitäisi kokeilla ja testata ja ottaa ne käyttöön, jos ne ovat aidosti hyödyllisiä ja tuovat selkeää lisäarvoa tiedon hyödyntämiseen.

Käyttäjystävällinen tila tuo uusia asiakkaita

Vaikka e-aineisto e-palveluineen on kasvamassa yhä merkittävämmäksi osaksi kirjastoa, fyysisen tilan tarve säilyy. Tilaa ei enää niinkään tarvita julkaisuja varten, vaan sosiaalisiksi tilaksi, asiakkaita varten.

Innostavan esimerkin kirjaston tilasuunnittelusta tarjosi *Heather Todd* Australiasta. Queenslandin yliopiston kirjaston remontissa huomiointiin erilaiset oppijat ja oppimistyyli. Ekstroverteille löytyy nyt tilaa sosiaaliseen vuorovaikutukseen, introvertit taas voivat opiskella halutesaan yksin.

Tilat mahdollistavat ryhmätyöt ja vapaamman keskustelun mutta myös rauhassa lukeminen ja yksintyöskentely onnistuvat. Tila suorastaan houkuttelee opiskeluun. Kirjastosta löytyy myös paikkoja, joissa voi ihailla maisemia opiskelun lomassa. Uudistettujen tilojen myötä käyttäjämäärä onkin lähtenyt huimaan kasvuun.

”The high-tech is in the social architecture” – totesi belgialainen Jens De Grootin. Hän painotti niin ikään esityksessään opiskelijoiden huomioon ottamista, teknologiaa unohtamatta, kirjastotilojen suunnittelussa ja organisoimisessa. Samaa linjaa edustivat myös *Leena Toivonen* ja *Maarit Laskujärvi* esitellessään Tampereen yliopiston Terveystieteiden osastokirjaston ensi vuonna valmistuvien uusien tilojen suunnitteluprojektia.

Käyttäjakeskeisyys ja -ystävällisyys näyttävät siirtyneenkin nettimaailmasta fyysiseen maailmaan. Ollakseen oppimisympäristö, myös tilojen suunnittelussa on huomioitava käyttäjystävällisyys.

Summa summarum

Kokemus konferenssista oli kaiken kaikkiaan todella positiivinen ja innostava. Ensikertalaisen oppina sanottakoon, että konferenssin ohjelmaan olisi kannattanut etukäteen perehtyä syvemmin. Päällekkäin menevistä sessioista olisi voinut silloin valita tarkemmin haluamansa.

Oli erittäin antoisaa kuulla kollegoiden työstä ja erinäisistä projekteista. Työskentelemme niin monenlaisissa tehtävissä ja erilaisissa kirjastoissa. Etenkin Web 2.0 -palvelut sisältöineen olivat hyödyllistä kuultavaa. Aiheeseen on helpompi nyt lähteä perehtymään konkreettisemmin ja seurata, mitä asiasta kirjoitetaan. Uskon myös seuraavani aktiivisemmin EAHILin omaa lehteä, sillä konferenssin myötä jäi tuntuma, että asioihin ja ihmisiin on nyt paremmin tarttumapintaa.

Lämpimät kiitokset LehtiMarketille, jonka apurahalla osallistuin konferenssiin.

EAHIL 2008 – the 11th European Conference of Medical and Health Libraries 23.–28.6.2008, Helsinki. ”Towards a New Information Space – Innovations and Renovations”

Konferenssin kotisivut:

http://www.congreszon.fi/eahil_2008/

Tieteellinen ohjelma: <https://wiki.helsinki.fi/display/EAHILScientificProgramme/Home>

Konferenssiblogi: <http://eahil2008.blogspot.com/>

Tietoa kirjoittajasta:

*Kirsi Salmi, kirjastonhoitaja
Kuopion yliopistollisen sairaalan
tieteellinen kirjasto
email. kirsi.salmi@uku.fi*